

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government

Ministria e Administrimit të Pushtetit Lokal
Ministarstvo Administracije Lokalne Samouprave
Ministry of Local Government Administration

Izveštaj o ispunjenju obaveza opština iz Evropske
agende za period januar - decembar 2023.
godine

Priština, 2024.

Sadržaj

Skraćenice.....	3
Uvod	4
Izvršni sadržaj.....	5
1. POLITIČKI KRITERIJUMI	7
1.1 javna administracija.....	7
1.2 civilno društvo	8
1.3 borba protiv korupcije i terorizma	8
1.4 zaštita i kulturno nasleđe	Error! Bookmark not defined.
2. EKONOMSKI KRITERIJUMI.....	11
2.1 postojanje funkcionalne tržišne ekonomije.....	11
2.2 porezi.....	12
2.3 preduzeća i industrijske politike.....	13
3. EVROPSKI STANDARDI.....	13
3.1 poljoprivreda i ruralni razvoj.....	13
3.2 energija	14
3.3 sudstvo i osnovna prava.....	14
3.4 zaštita zajednica	19
3.5 prava, sloboda i bezbednost	19
3.6 upravljanje granice i migracija	19
3.7 obrazovanje i kultura	21
3.8 životna sredina	21
3.9 zaštita potrošača i javnog zdravlja	22
PREPORUKE	

Skraćenice

EU	Evropska unija
ATB	Akcionni timovi za bezbednost
EK	Evropska komisija
OSBZ	Opštinski savet za bezbednost zajednice (u zajednici)
LSJB	Lokalni saveti za javnu bezbednost
MALS	Ministarstvo administracije lokalne samouprave
SSP	Sporazum stabilizacije i pridruživanje
MZ	Ministarstvo zdravstva
NVO	Nevladine organizacije
NPEI	Nacionalni program za Evropsku integraciju

Uvod

Ovaj izveštaj predstavlja sprovođenje obaveza opština koje proizilaze iz Evropske agende tokom perioda januar – decembar 2023. S obzirom da je Nacionalni program sprovođenja SSP-a pravno obavezujući dokument za sve kosovske institucije, Ministarstvo administracije lokalne samouprave je posvećena ispunjenju obaveza opština koje proizilaze iz Evropske agende.

U cilju koordinacije aktivnosti, MALS je razvilo nekoliko načina za rešavanje pitanja na lokalnom nivou kako bi se unapredila evropska agenda, ističući: koordinaciju procesa planiranja, izradu opšteg plana za obaveze opština u procesu evropskih integracija, izradu pojedinačnih planova opština kao i izradu izveštaja o ispunjavanju obaveza opština iz Evropske agende za dva perioda u periodu januar-jun i jul-decembar.

Izveštaj ima važnu i značajnu ulogu u razvoju aktivnosti na lokalnom nivou u oblasti evropskih integracija, uzimajući u obzir odgovornost koju opštine imaju prema građanima i javnim institucijama. Svrha ovog izveštaja je da predstavi i pruži opštinske podatke građanima, lokalnim i međunarodnim institucijama, nevladinim organizacijama i svim drugim interesnim grupama, na osnovu kriterijuma utvrđenih od strane Evropske unije.

Izvršni rezime

Tokom perioda januar - decembar 2023. godine, 33 opštine Republike Kosovo su izvestile, dok 5 opština (Severna Mitrovica, Leposavić, Zvečan, Zubin Potok, Mamuša) nisu izvestile u istom periodu. Izveštaj se zasniva na 55 aktivnosti-delatnosti/mera i 177 pitanja/pokazatelja koji su u odgovornosti i nadležnosti opština, za koje je Ministarstvo administracije lokalne samouprave zatražilo konkretne radnje od opština. MALS, je opštinama uputila sva pitanja koja proizilaze iz Nacionalnog plana za evropske integracije (NPEI), iz zaključaka sektorskih pododbora kao i iz izazova izveštaja Evropskog saveta o Kosovu. Što se tiče ukupne strukture, izveštaj se fokusira na glavne oblasti na aktivnosti koje se odnose na političke kriterijume, ekonomske kriterijume, evropske standarde, a izveštaj odražava stvarno stanje dostignuća opština, ali i izazove za naredne godine.

U okviru **političkih kriterijuma**, predstavljaju se dostignuća lokalnog nivoa u sledećim oblastima:

- javnoj administraciji,
- civilnog društva,
- borbi protiv terorizma,
- zaštiti i kulturnom nasledstvu.

Na osnovu podataka dostavljenih od strane opština, tokom perioda januar - decembar 2023 godine, opštine Republike Kosovo su uspele da ispune oko 48% planiranih aktivnosti u oblasti političkih kriterijuma.

U okviru **ekonomskih kriterijuma**, predstavljaju se dostignuća lokalnog nivoa u sledećim oblastima:

- postojanja funkcionalne tržišne ekonomije,
- porezima,
- preduzeća, politikama industrije i unutrašnjem tržištu.

Na osnovu podataka dostavljenih od strane opština, tokom perioda januar - decembar 2023 godine, opštine Republike Kosovo su uspele da ispune oko 30% planiranih aktivnosti u oblasti ekonomskih kriterijuma.

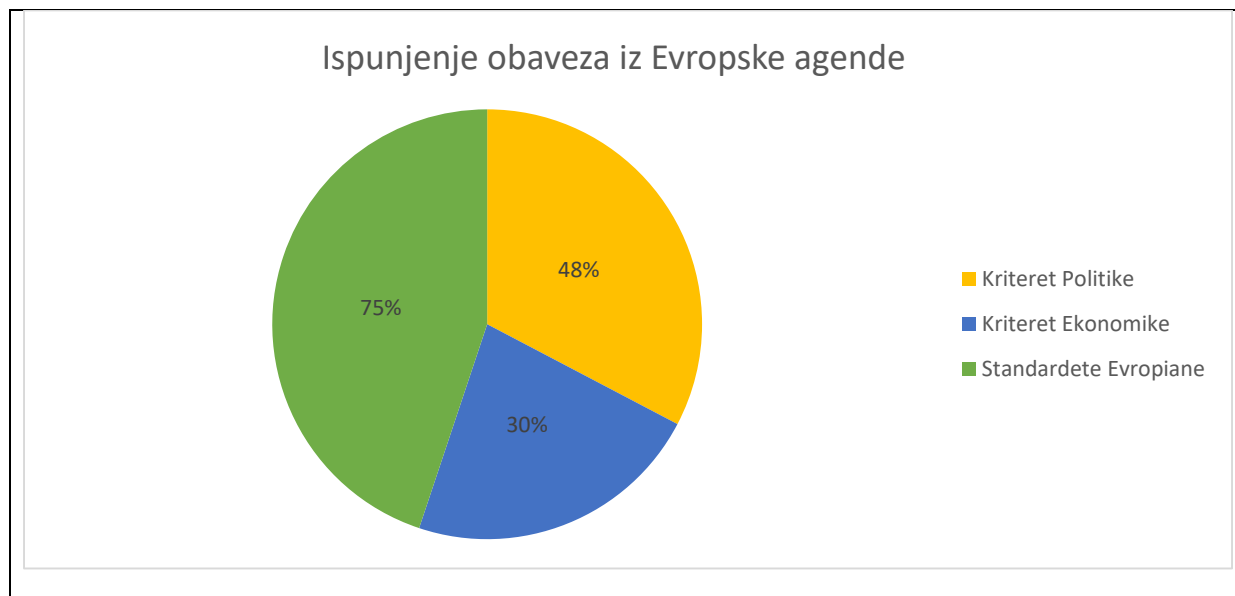
U okviru **evropskih standarda**, predstavljaju se dostignuća lokalnog nivoa u sledećim oblastima:

- poljoprivredi i regionalnom razvoju,
- energiji,
- sudstvu i osnovnim pravima i zaštiti zajednica,
- pravu,
- slobodi i bezbednosti,
- upravljanju granicom i migraciji,
- obrazovanju i kulturi,
- životnoj sredini i zaštiti potrošača i javno zdravlje.

Izveštaj o ispunjenju obaveza opština iz Evropske agende za period januar-decembar 2023.

Na osnovu podataka dostavljenih od opština, tokom perioda januar - decembar 2023 godine, opštine Republike Kosovo su uspele da ispune oko 75% planiranih aktivnosti u oblasti evropskih standarda.

Ukupno, opštine su uspele da ispune oko 51% obaveza koje proizilaze iz Evropske agende, a koje spadaju u nadležnost sprovođenja lokalne samouprave.

Grafikon 1: Ispunjenje obaveza iz Evropske agende

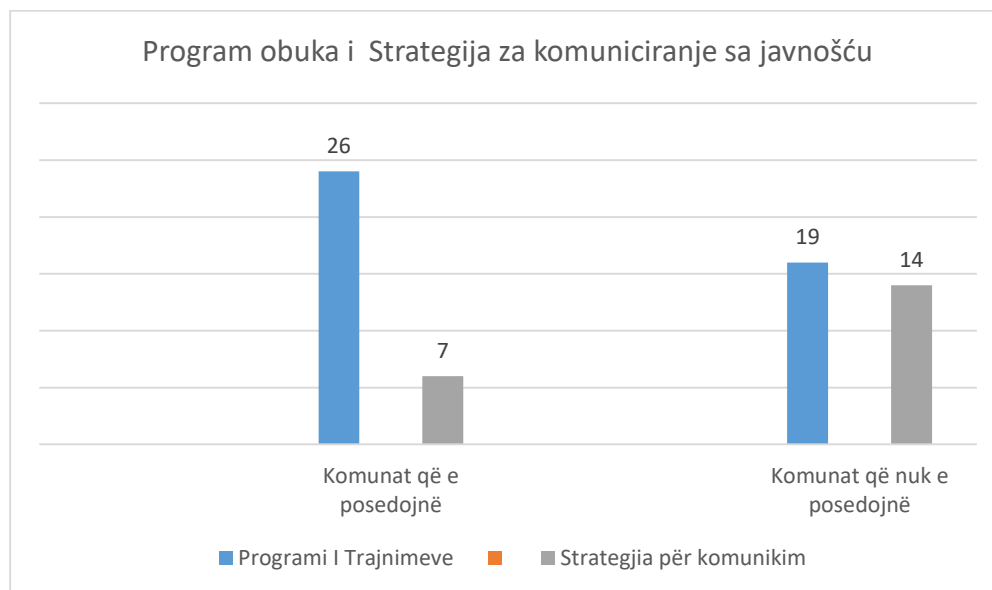
1. POLITIČKI KRITERIJUMI

1.1 Javna administracija

Jedna od glavnih oblasti koje su bile deo političkih kriterijuma je funkcionisanje lokalne javne administracije. U okviru ove oblasti, opštine Republike Kosovo su preduzele aktivnosti koje se odnose na obezbeđivanje potrebnih kapaciteta za lokalnu administraciju, povećanje kvaliteta javnih usluga za građane, povećanje efikasnosti i transparentnosti, kao i izgradnju efikasnijih mehanizama odgovornosti u odnosu sa građanima.

U okviru mera za povećanje kapaciteta ljudskih resursa, u 26 opština (Klina, Srbica, Orahovac, Junik, Dragaš, Glogovac, Peć, Elez Han, Kačanik, Priština, Gračanica, Đakovica, Gnjilane, Uroševac, Suva Reka, Kosovo Polje, Mališevo, Štimlje, Vučitrn, Južna Mitrovica, Lipljan, Novo Brdo, Istok, Kamenica, Parteš, Prizren) urađen je program obuke za 2023. godinu, dok je u 7 opština (Dečani, Štrpce, Obilić, Vitina, Klokot, Podujevo i Ranilug) nije sačinjen program obuke za izveštajni period.

U cilju daljeg poboljšanja okvira politike u oblasti administracije, u pregledu opštinskih podataka možemo videti da od 33 opštine koje si izvestile, u 19 opština (Klina, Srbica, Orahovac, Dečani, Peć, Elez Han, Kačanik, Gračanica, Đakovica, Gnjilane, Uroševac, Obilić, Suva Reka, Mališevo, Štimlje, Vučitrn, Lipljan, Istok, Prizren) izrađena je Strategija za odnose sa javnošću, dok je u 14 opština (Junik, Dragaš, Glogovac, Priština, Štrpce, Južna Mitrovica, Novo Brdo, Vitina, Kamenica, Parteš, Klokot, Podujevo, Ranilug) nije sačinjena.

Grafikon 2: Program obuka i Strategija za komuniciranje sa javnošću

Takođe, godišnji plan komunikacije do sada je sačinjeno u 24 opštine (Klina, Srbica, Orahovac, Dečani, Junik, Glogovac, Peć, Elez Han, Kačanik, Priština, Đakovica, Gnjilane, Uroševac, Obilić, Suva Reka, Mališevo, Štimlje, Vučitrn, Južna Mitrovica, Lipljan, Vitina, Kamenica, Prizren, Podujevo), dok 9 opština (Dragaš, Štrpce, Gračanica, Kosovo Polje, Novo Brdo, Istok, Parteš, Klokot, Ranilug) još nisu sačinile. Što se tiče sprovođenja Administrativnog uputstva (MAPS) br. 06/2018 za minimalne standarde javnih konsultacija, sve 33 opštine koje su izveštavale primenjuju navedeno Administrativno uputstvo. Međutim, ako pogledamo dole iznete

podatke, možemo primetiti da se odredbe Administrativnog uputstva još uvek ne primenjuju na odgovarajućem nivou jer su rezultati javnih konsultacija sa izveštajem svih predloga građana ili drugih interesnih grupa objavljuju u značajnom broju opština.

Administrativno uputstvo (MALS) br. 06/2018 za minimalne standarde za javne konsultacije utvrđuje da je u svakoj opštini odgovorna za koordinaciju procesa javnih konsultacija jedinica, odnosno službenik za javne komunikacije, i u skladu sa ovim do sada u 29 opština (Klina, Srbica, Orahovac, Dečane, Junik, Dragaš, Peć, Elez Han, Kačanik, Priština, Štrpce, Gračanica, Đakovica, Gnjilane, Uroševac, Obilić, Suva Reka, Mališevo, Štimlje, Vučitrn, Južna Mitrovica, Lipljan, Istok, Vitina, Kamenica, Parteš, Prizren, Klokot, Podujevo) imenovan je zvaničnik odgovoran za koordinaciju procesa javnih konsultacija, dok u 4 opštine još nije imenovan službenik zadužen za koordinaciju procesa javnih konsultacija.

1.2 Civilno društvo

Iz primljenih podataka tokom izveštavanja vidimo da su opštine kontinuirano podržavale civilno društvo pružajući podršku i saradnju. Prema dobijenim podacima, značajan broj opština je dao finansijsku podršku za projekte NVO-a. U 27 opština (Klina, Srbica, Orahovac, Dečani, Junik, Dragaš, Glogovac, Peć, Elez Han, Kačanik, Priština, Gračanica, Đakovica, Gnjilane, Obilić, Suva Reka, Kosovo Polje, Mališevo, Štimlje, Južna Mitrovica, Vučitrn Lipljan, Novo Brdo, Vitina, Kamenica, Prizren, Podujevo) izdvojen je budžet za podršku projektima OCD-a u skladu sa Uredbom br. 04/2017 o kriterijumima, standardima i procedurama javnog finansiranja NVO-a koji iznosi 3.278.527,52 evra, dok 6 opština (Štrpce Uroševac, Istok, Parteš, Klokot, Ranilug) nisu dodelile budžet. Ovom finansijskom podrškom NVO su podržane sa 1.561 projektom.

U cilju podsticanja i stimulisanja aplikacije NVO u opštinske projekte, opštine su preduzele i aktivnosti kao što su: *informisanje na lokalnom radiju, društvenim mrežama i pozivima na web stranicama opština, organizovanje informativnih sastanaka o procedurama prijavljivanja, pružanje pomoći u kompletiranju dokumentacije za prijavu za grupe NVO koje su marginalizovane, ravnopravan i nediskriminacija podnosilaca prijava itd.* Opštine su takođe podržale projekte NVO za zaštitu manjinskih zajednica. U 18 opština (Klina, Dragaš, Peć, Priština, Gračanica, Đakovica, Gnjilane, Uroševac, Obilić, Suva Reka, Mališevo, Štimlje, Vučitrn, Lipljan, Istok, Kamenica, Prizren, Podujevo) podržano je ukupno 115 projekata NVO-a za zaštitu manjinskih zajednica u iznosu od 427.875,98 evra.

1.3 Borba protiv korupcije i terorizma

Jedan od konkretnijih ciljeva koji proizilaze iz Strategije za sprečavanje nasilnog ekstremizma i radikalizma koji vodi ka terorizmu je podizanje kapaciteta institucija kako bi se u ranoj fazi identifikovali faktori i procesi radikalizma. Stoga u 14 opština (Dragaš, Glogovac, Elez Han, Gnjilane, Obilić, Mališevo, Vučitrn, Južna Mitrovica, Lipljan, Istok, Vitina, Parteš, Prizren, Podujevo) u saradnji sa centralnim nivoom i donatorima, organizovane su obuke za opštinske službenike za obrazovanje, nastavnici, i menadžment škola da identifikuju mlade ljude koji su u opasnosti od ekstremizma, dok u 19 opština (Klina, Srbica, Orahovac, Dečani, Junik, Peć,

Kaćanik, Priština, Štrpce, Gračanica, Đakovica, Uroševac, Suva Reka, Štimlje, Novo Brdo, Kamenica, Klokot, Ranilug, Kosovo Polje) nije organizovana obuka.

Za podršku i sprečavanje borbe protiv terorizma, radikalizma i nasilnog ekstremizma 17 opština (Orahovac, Junik, Dragaš, Glogovac, Elez Han, Gnjilane, Uroševac, Suva Reka, Kosovo Polje, Mališevo, Južna Mitrovica, Lipljan, Istok, Vitina, Kamenica, Parteš, Prizren, Podujevo) su preduzele konkretne aktivnosti za podizanje svesti građana protiv radikalizma koji može dovesti do nasilnog ekstremizma kao što su: redovni sastanci preko lokalnih odbora i imama lokalnih džamija, sastanci sa učenicima različitih škola. U školama su stvoreni sigurni prostori za privatno postavljanje pitanja o osetljivim društvenim pitanjima, kampanje podizanja svesti sa građanima, terenske aktivnosti, diskusije tokom redovnih sastanaka sa članovima OSBZ-a, sastanci sa mladima, ženama i obrazovnim strukturama sa ciljem identifikovanja faktora koji utiču na porast ekstremizma sa radikalizmom, itd., dok 12 opština (Klina, Srbica, Dečani, Peć, Kaćanik, Priština, Štrpce, Gračanica, Đakovica, Novo Brdo, Klokot, Ranilug) nisu preduzele nikakve aktivnosti. Tri (3) opštine (Obilić, Štimlje i Vučitrn) nisu dale informacije.

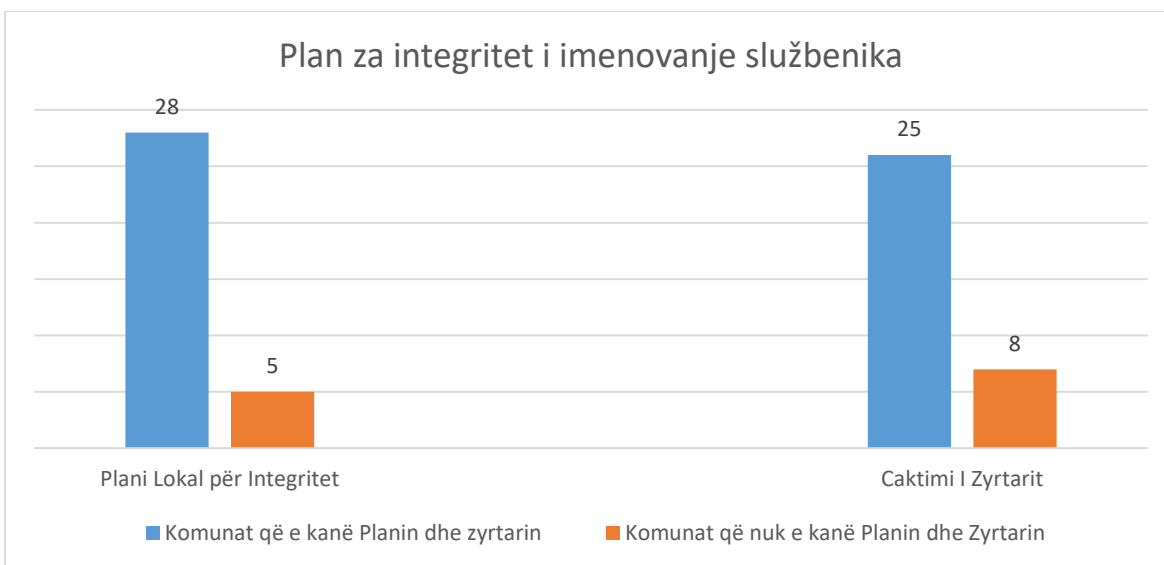
U vezi sa nasilnim ekstremizmom i terorizmom u 29 opština (Klina, Srbica, Orahovac, Dečani, Junik, Dragaš, Peć, Elez Hani, Kaćanik, Priština, Štrpce, Đakovica, Uroševac, Obilić, Suva Reka, Kosovo Polje, Štimlje, Vučitrn, Lipljan, Nova Mitrovica, Južna Mitrovica Istok, Vitina, Kamenica, Parteš, Prizren, Klokot, Podujevo, Ranilug) nije predstavljen nijedan slučaj. Dve (2) opštine (Glogovac i Gračanica) nisu dale informacije, dok dve opštine (Gnjilane i Mališevo) su prijavile slučajeve.

U cilju borbe protiv korupcije, opštine su kontinuirano izveštavale slučajeve sukoba interesa u slučaju sukoba interesa opštinskih zvaničnika. U periodu januar-decembar 2023. godine, u 28 opština (Klina, Srbica, Orahovac, Dečane, Junik, Dragaš, Glogovac, Elez Han, Štrpce, Gračanica, Đakovica, Gnjilane, Uroševac, Obilić, Suva Reka, Malo Polje, Kosovo Polje, Južna Mitrovica, Lipljan, Novo Brdo, Istok, Vitina, Kamenica, Parteš, Prizren, Klokot, Ranilug) nije bilo slučajeva sukoba interesa predstavljenih od strane opštinskih zvaničnika. U dve (2) opštine (Priština i Podujevo) predstavljeno je 5 slučajeva, dok ztri (3) opštine (Peć, Kaćanik i Vučitrn) nisu dale informacije.

Što se tiče članova skupštine, koji su se izjasnili o sukobu interesa pre donošenja odluka u skupštini opštine u 4 opštine (Junik, Peć, Kaćanik, Podujevo), broj prijavljenih slučajeva je pet (5). Samo iz jedne opštine (Kosovo Polje) nismo dobili informacije, dok u 28 opština nije bilo takvih slučajeva.

Plan lokalnog integriteta je izrađen u 28 opština (Klina, Srbica, Orahovac, Dečani, Junik, Dragaš, Glogovac, Peć, Elez Han, Priština, Đakovica, Gnjilane, Uroševac, Obilić, Suva Reka, Mališevo, Štimlje, Južna Mitrovica, Lipljan, Novo Brdo, Istok, Vitina, Kamenica, Parteš, Prizren, Podujevo, Ranilug). U pet (5) opština (Priština, Gračanica, Kosovo Polje, Klokot, Kaćanik) nije izrađen plan.

Većina opština je, prema izveštajima, imenovala službenika koji izveštava o Planu lokalnog integriteta od 33 opštine izveštavanja, 25 opština (Klina, Srbica, Orahovac, Junik, Dragaš, Glogovac, Peć, Elez Han, Đakovica, Gnjilane, Uroševac, Obilić, Suva Reka, Mališevo, Štimlje, Vučitrn, Južna Mitrovica, Lipljan, Novo Brdo, Istok, Vitina, Kamenica, Parteš, Prizren, Podujevo) su imenovali relevantnog zvaničnika koji izveštava o lokalnom planu integriteta.

Grafikon 3: Lokalni plan za integritet i imenovani službenik za plan integriteta

Što se tiče primene Zakona o upotrebi jezika, dvadestdevet (30) opština (Klina, Srbica, Štrime, Orahovac, Dečani, Junik, Dragaš, Glogovac, Peć, Priština, Štrpce, Gračanica, Đakovica, Gnjilane, Uroševac, Suva Reka, Kosovo Polje, Mališevo, Vučitrn, Južna Mitrovica, Lipljan, Novo Brdo, Istok, Vitina, Kamenica, Parteš, Prizren, Podujevo, Ranilug, Klokot) preduzele su sledeće aktivnosti: *sva saopštenja, vesti, informacije se objavljuju na oba jezika na službenoj web stranici opština, postoje prevodioci i ugovorene prevodilačke firme, organizaciju se obuke na albansko-srpskom jeziku i itd.* U (1) opštini (Elez Han) nije preduzeta nikakva aktivnost, dok 2 opštine (Kačanik, Obilić) nisu dale informacije.

Kako je predviđeno Zakonom o upotrebi jezika kao i opštinskim propisima za službene jezike, u 28 opština (Klina, Srbica, Orahovac, Dečani, Junik, Dragaš, Glogovac, Kačanik, Priština, Štrpce, Gračanica, Đakovica, Gnjilane, Uroševac, Obilić, Suva Reka, Kosovo Polje, Štimlje, Vučitrn, Južna Mitrovica, Lipljan, Novo Brdo, Istok, Kamenica, Parteš, Prizren, Podujevo, Ranilug) svi opštinski akti se objavljuju na službenim jezicima, samo jedna opština (Peć) nije dala informacije. Dok u 3 opštine (Elez Han, Klokot i Mališevo) aktivnosti se ne objavljuju na službenim jezicima.

1.4 Zaštita i kulturno nasleđe

U oblasti kulturnog nasleđa, izazov opštinama i dalje ostaje izrada opštinskih planova za zaštitu kulturnog nasleđa, pošto prema izveštajnim podacima iz 33 opštine, samo sedam (7) opština (Srbica, Obilić, Vučitrn, Orahovac, Dečani, Gračanica, Prizren) su izradile ovaj plan.

Izazovi sa kojima se suočavaju (22) opštine (Klina, Dragaš, Glogovac, Peć, Elez Han, Kačanik, Priština, Gračanica, Uroševac, Suva Reka, Kosovo Polje, Mališevo, Štimlje, Južna Mitrovica, Novo Brdo, Vitina, Kamenica, Parteš, Podujevo, Klokot, Ranilug, Istok) u izradi ovog plana uglavnom su: *nedostatak finansijskih sredstava, nedostatak posebnog sektora za nasleđe, nedostatak stručnjaka, kadrova itd.* Tokom ovog perioda, broj prekršaja i nelegalne gradnje u zaštićenim područjima u 4 opštine (Istok, Vitina, Prizren, Podujevo) je 8 prekršaja.

Takođe, u 13 opština (Klina, Srbica, Orahovac, Dečani, Đakovica, Gnjilane, Uroševac, Suva Reka, Kosovo Polje, Lipljan, Prizren, Klokot, Podujevo) obezbeđena je oprema za bezbednosni nadzor/ugradnju kamera u

objekte kulturnog nasleđa, u 12 opština (Glogovac, Peć, Elez Han, Štrpce, Mališevo, Vučitrn, Južna Mitrovica, Novo Brdo, Vitina, Kamenica, Parteš, Ranilug) nisu obezbeđene. Tri (3) opštine (Priština, Obilić i Štimlje) nisu dale informacije, dok je jedna (1) opština (Istog) dala delimične informacije.

U 4 opštine (Klina, Srbica, Uroševac, Kosovo Polje) potpisani su memorandumi o saradnji o dužnostima i odgovornostima za održavanje pravoslavnih crkava. U 19 opština (Dečane, Peć, Štrpce, Gračanica, Đakovica, Gnjilane, Obilić, Štimlje, Vučitrn, Lipljan, Novo Brdo, Istok, Vitina, Kamenica, Parteš, Prizren, Klokot, Podujevo, Ranilug) nisu potpisani memorandumi. U tri (3) opštine (Dragaš, Glogovac i Elez Han) nema crkava. Dok 7 opština (Kačanik, Priština, Suva Reka, Mališevo, Južna Mitrovica, Junik, Orahovac) nisu pružile informacije.

Za funkcionisanje seoskog veća za Veliku Hoću, opština Orahovac je na vreme završila sve procedure za osnivanje ovog saveta. Ovaj savet je funkcionalan i održava redovne sastanke. Opština Orahovac izdvaja budžet za ovaj Savet u iznosu od 29.000 evra svake godine.

Za sprovođenje Zakona o istorijskom centru Prizrena, za period januar – decembar 2023. godine, opština Prizren nije izdvojila budžet, nije bilo nelegalne gradnje u okviru posebnih zaštićenih zona u opštini Prizren. Počeo je proces legalizacije objekata izgrađenih bez dozvole i imenovani su opštinski inspektori koji će pregledati objekte koji su izgrađeni bez dozvole u zaštićenoj zoni grada. U toku je projekat „Regeneracija i sanacija obala i mostova“.

U opštini Kosovo Polje, urađena je studija izvodljivosti za osnivanje Muzeja prirode, koji se gradi u saradnji sa ministrom kulture, omladine i sporta, ali izgradnja još nije završena.

Takođe u cilju podizanja svesti i promocije zaštite kulturnog nasleđa, opštine su preduzele različite aktivnosti. U 29 opština (Klina, Srbica, Orahovac, Dečani, Junik, Dragaš, Glogovac, Peć, Elez Han, Kačanik, Priština, Štrpce, Gračanica, Đakovica, Gnjilane, Uroševac, Suva Reka, Kosovo Polje, Mališevo, Vučitrn, Južna Mitrovica, Lipljan, Istok, Vitina, Kamenica, Parteš, Prizren, Podujevo) preduzete su aktivnosti kao što su: promocija baštinskih dobara u televizijskim medijima, postavljanje fotografija sa dobrima kulturnog nasleđa, urađen je projekat za restauraciju nekih kulturnih dobara, podržani su projekti i pojedinci, organizovani su folklorni festivali, kulturne aktivnosti, posete muzejima, razne promocije itd. Četiri (4) opštine (Novo Brdo, Ranilug, Klokot i Obilić) nisu preduzele nikakve aktivnosti.

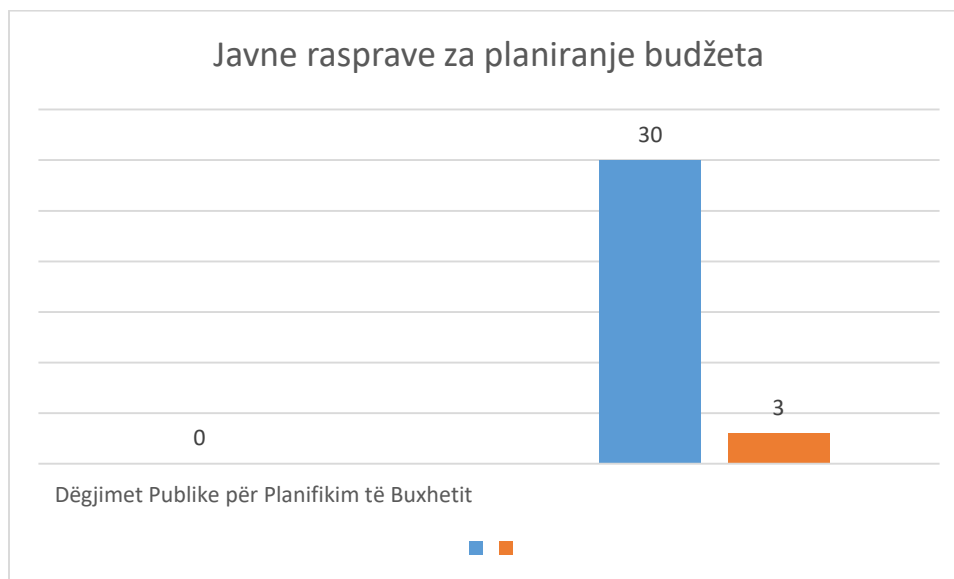
2. EKONOMSKI KRITERIJUMI

2.1 Postojanje funkcionalne tržišne ekonomije

U cilju pružanja najboljih usluga građanima, planirano je stvaranje centara za registraciju poslovnih subjekata (one stop shops) koji će olakšati pružanje usluga poslovnim subjektima, uključujući i njihovu registraciju. U 29 opština su funkcionalne, dok u 4 opštine (Klokot, Parteš, Priština i Ranilug) nisu uspostavljene.

Broj tržišnih inspektora u 27 opština je 57, dok 4 opštine (Dečane, Priština, Junik i Štrpce) nemaju inspektore, a 2 opštine (Štimlje i Vučitrn) nisu dostavile podatke. Takođe, broj inspekcija u 26 opština je 8.629 inspekcija, dok 2 opštine (Klokot, Kačanik) nisu imale nijednu inspekciju.

Što se tiče javnih rasprava za planiranje budžeta, 281 javna rasprava je održana u 30 opština, dok u opštinama (Štrpce, Dragaš, Uroševac) nije održana nijedna rasprava.

Grafikon 4: Broj javnih saslušanja za planiranje budžeta

2.2 Porezi

U cilju suzbijanja neformalne ekonomije u 27 opština preduzete su radnje kao što su: *stalne provere privrednih subjekata u vezi sa izdavanjem fiskalnih Kupona (bonova), zatvaranje nelegalnih subjekata do kompletiranja adekvatne dokumentacije za obavljanje delatnosti, obaveza privrednih subjekata za registrovanje pri ARBK-a, proizvodi koji su bili bez deklaracije na službenom jeziku su uklonjeni iz prodaje, dok su proizvodi bez porekla zaplenjeni i uništeni u prisustvu lica koja su trgovinu obavljala na nezakonit način, primedbe, inspekcije o posedovanju sertifikata o registraciji biznisa, kontinuiranoj inspekciji i kontroli poslovnog prostora, zatvaranju nelegalnih subjekata, davanju neophodnih saveta za zakonito poslovanje itd.*, dok 6 opština (Klokot, Ranilug, Štrpce, Priština, Dečani, Obilić) nisu dale podatke.

U periodu januar-decembar 2023. godine, od 33 opštine koje su izveštavale, njih 26 je dobilo 289 preporuka od glavnog revizora. Od toga, 179 preporuka je upućeno, 25 preporuka je ostalo nerešeno, a ostale su u procesu.

Jedinica za unutrašnju reviziju funkcioniše u 30 opština, dok u 3 opštine (Ranilug, Klokot i Parteš) ne funkcionišu. Što se tiče planiranja opštinske imovine za lokalni ekonomski razvoj, 28 opština su objavile registar opštinske imovine, dok pet (5) opština (Parteš, Klokot, Gračanica, Obilić, Novo Brdo) nisu objavile.

U 25 opština (Istok, Vitina, Kamenica, Prizren, Podujevo, Klina, Srbica, Orahovac, Junik, Dragaš, Glogovac, Peć, Priština, Štrpce, Đakovica, Gnjilane, Uroševac, Obilić, Suva Reka, Kosovo Polje, Kosovo Polje, Mališevo, Južna Mitrovica) uspostavljena je jedinica reviziju, dok u 8 opština (Parteš, Klokot, Ranilug, Elez Han, Gračanica, Dečani, Kačanik, Novo Brdo) nije uspostavljeno.

2.3 Preduzeća i industrijske politike

Ekonomska zona je funkcionalizovana u jedanaest (11) opština, dok u (20) opština (Vitina, Parteš, Prizren, Klokot, Podujevo, Ranilug, Klina, Junik, Peć, Elez Han, Dečani, Gračanica, Kačanik, Priština, Uroševac, Kosovo Polje, Mališevo, Vučitrn, Novo Brdo, Gnjilane,) još uvek nije funkcionalizovana i u jednoj (1) opštini (Štimlje) je delimično funkcionalizovana i jedna opština (Kamenica) nema ekonomsku zonu.

3. EVROPSKI STANDARDI

3.1 Poljoprivreda i regionalni (ruralni) razvoj

U poljoprivrednom sektoru, izrada dokumenata za dalje uređivanje poljoprivrednog zemljišta ostaje značajan izazov, pošto od 30 opština koje su izvestile, samo 12 opština (Orahovac, Junik, Dragaš, Glogovac, Elez Han, Gračanica, Kamenica, Prizren, Podujevo, Đakovica, Uroševac, Mališevo) su izradile Programski plan za poljoprivredu i ruralni razvoj, dok je u 21 opštini (Klina, Srbica, Dečani, Peć, Kačanik, Priština, Štrpce, Istok, Vitina, Parteš, Klokot, Ranilug, Gnjilane, Obilić, Suva Reka, Kosovo Polje, Štimlje, Vučitrn, Južna Mitrovica, Lipljan, Novo Brdo) Programski plan za poljoprivredu i ruralni razvoj još uvek nije izrađen. Tokom perioda januar-decembar 2023. godine, u 26 opština (Srbica, Orahovac, Dečani, Dragaš, Glogovac, Peć, Elez Han, Kačanik, Priština, Štrpce, Gračanica, Vitina, Parteš, Prizren, Klokot, Podujevo, Glan Rakovica, Podujevo, Đakovica, Gnjilane, Uroševac, Obilić, Kosovo Polje, Mališevo, Štimlje, Lipljan, Novo Brdo) broj podnetih zahteva za promenu namene poljoprivrednog zemljišta je 1548, dok 7 opština (Klina, Junik, Istok, Kamenica, Suva Reka, Južna Mitrovica, Vitina) nemaju zahtev za promenu destinacije zemljišta. Pored toga, doneto je 448 odluka u vezi sa ovim zahtevima iz 25 opština (Srbica, Orahovac, Dečani, Dragaš, Glogovac, Peć, Elez Han, Kačanik, Priština, Štrpce, Gračanica, Vitina, Parteš, Prizren, Klokot, Podujevo, Ranilug, Đakovica, Gnjilane, Uroševac, Obilić, Kosovo Polje, Štimlje, Lipljan, Novo Brdo), dok u 8 opština (Klina, Junik, Istok, Kamenica, Suva Reka, Južna Mitrovica, Mališevo, Vučitrn) nije odobrena nijedna odluka.

Što se tiče dalje konsolidacije opštinskih savetodavnih informacionih centara za poljoprivredu i ruralni razvoj u 25 opština (Klina, Srbica, Orahovac, Dragaš, Junik, Glogovac, Peć, Elez Han, Kačanik, Priština, Gračanica, Istok, Vitina, Kamenica, Parteš, Klokot, Uroševac, Obilić, Suva Reka, Kosovo Polje, Mališevo, Štimlje, Južna Mitrovica, Lipljan, Novo Brdo) ovi centri su funkcionalizovani, dok u 8 opština (Dečani, Štrpce, Prizren, Podujevo, Ranilug, Đakovica, Gnjilane) nisu funkcionalizovani.

Za zaštitu i promovisanje značaja poljoprivrednog zemljišta, u 30 opština (Klina, Srbica, Orahovac, Junik, Dragaš, Glogovac, Peć, Hani Elezit, Kačanik, Priština, Štrpce, Gračanica, Istok, Vitina, Kamenica, Parteš, Prizren, Podujevo, Ranilug, Đakovica, Gnjilane, Uroševac, Obilić, Suva Reka, Kosovo Polje, Mališevo, Štimlje,

Mitrovica Jugore, Lipljan, Novo Brdo) je pružena podrška za 7.850 poljoprivrednika (farmera) u sektoru pčelarstva, povrtarstva, stočarstva i hortikulture, dok 3 opštine (Klokot, Dečani i Vučitrn) nisu podržane.

Što se tiče poljoprivrednih inspektora, isti su angažovani u 8 opština (Klina, Srbica, Orahovac, Glogovac, Peć, Klokot, Štimlje, Lipljan), dok 25 opština (Dečani, Junik, Dragaš, Elez Han, Kačanik, Priština, Štrpce, Istok, Vitina, Kamenica, Parteš, Prizren, Podujevo, Ranilug, Đakovica, Uroševac, Gnjilane, Obilić, Suva Reka, Kosovo Polje, Mališevo, Vučitrn, Južna Mitrovica, Novo Brdo, Gračanica) nemaju poljoprivrene inspektore. U većini opština u kojima nema poljoprivrednog inspektora, u ovim slučajevima inspeksijske preglede vrše sanitarni inspektori, regionalni inspektori, veterinarski inspektori, opštinski inspektori, građevinski inspektori, inspektori Regionalne kancelarije AIVK, iz centralnog nivoa ili poljoprivredni koordinatori. Broj poljoprivrednih inspekcija u 9 opština (Klina, Srbica, Orahovac, Glogovac, Ranilug, Obilić, Štimlje, Lipljan, Novo Brdo) je 1,511. U 11 opština (Dečani, Peć, Kačanik, Priština, Štrpce, Đakovica, Gnjilane, Suva Reka, Mališevo, Južna Mitrovica) nije bilo inspekcije, dok 13 opština (Junik, Elez Han, Gračanica, Istok, Vitina, Prizren, Parteš, Klokot, Podujevo, Uroševac, Kosovo Polje, Vučitrn) nije dalo informacije.

U 10 opština (Srbica, Orahovac, Dragaš, Štrpce, Istok, Vitina, Podujevo, Kosovo Polje, Južna Mitrovica, Lipljan) bilo je slučajeva gubitka poljoprivrednog zemljišta, dok u 8 opština (Klina, Junik, Glogovac, Đakovica, Gnjilane, Suva Reka, Novo Brdo, Kamenica) nema gubitka poljoprivrednog zemljišta, i 14 opština (Dečani, Elez Han, Kačanik, Priština, Gračanica, Parteš, Prizren, Klokot, Ranilug, Uroševac, Obilić, Mališevo, Štimlje, Vučitrn) nije dalo informacije.

U 10 opština (Srbica, Orahovac, Dragaš, Štrpce, Istok, Vitina, Podujevo, Kosovo Polje, Južna Mitrovica, Lipljan) u kojima je bilo slučajeva gubitka poljoprivrednog zemljišta izgrađeno je korito reke, izvršene inspekcije, napravljen je prekid promene namene poljoprivrednog zemljišta u građevinsko zemljište, i izrečene su novčane kazne i sl.

Planom upravljanja sa ruralnim zemljištem raspoložu četiri (4) opštine (Peć, Dragaš, Gračanica i Štimlje). U dve (2) opštine (Kamenica i Prizren) ovo pitanje je regulisano u okviru Opštinskog razvojnog plana (ORP), dok u (27) opština još nije izrađen Plan upravljanja ruralnim zemljištem.

3.2 Energija

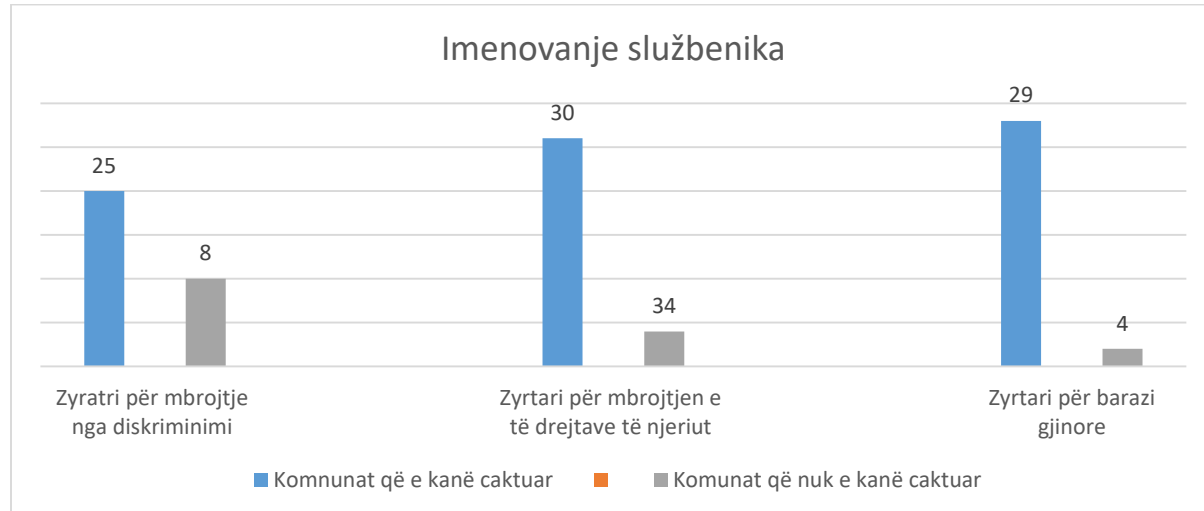
U cilju sprovođenja obaveza koje proizilaze iz Sporazuma o stanbilizaciji i pridruživanju, opštine su kontinuirano razvijale politike u oblasti energetske efikasnosti. Plan energetske efikasnosti je izradilo 17 opština (Orahovac, Junik, Dragaš, Glogovac, Peć, Elez Han, Štrpce, Vitina, Parteš, Prizren, Klokot, Podujevo, Đakovica, Uroševac, Obilić, Suva Reka, Novo Brdo i (16) opština (Klina, Srbica, Kačanik, Priština, Gnjilane, Kosovo Polje, Mališevo, Štimlje, Vučitrn, Južna Mitrovica, Lipljan, Istok, Kamenica, Ranilug, Dečani, Gračanica) još nisu izradile.

U cilju realizacije ovog plana, u 25 opština (Klina, Srbica, Orahovac, Junik, Dragaš, Glogovac, Peć, Elez Han, Kačanik, Priština, Štrpce, Vitina, Kamenica, Parteš, Prizren, Podujevo, Ranilug, Đakovica, Gnjilane, Uroševac,

Obilić, Suva Reka, Mališevo, Južna Mitrovica, Lipljan) bilo je projekata u primeni mera efikasnosti. Neki od projekata su: Postavljanje efikasnih svetiljki u gradu i selima, potpisivanje projekta za ESKO energetske usluge, Izolacija obrazovnih objekata i drugih javnih objekata merama energetske efikasnosti, Zamena rasvetnih tela efikasnim - LED, izgradnja novog sistema centralnog grejanja u javnim objektima i dr. U 8 opština (Vučitrn, Novo Brdo, Dečani, Gračanica, Istok, Klokot, Kosovo Polje, Štimlje) nije bilo projekta.

3.3 Sudstvo i osnovna prava

U okviru zakona o zaštiti od diskriminacije, opštine su dužne da imenuju relevantnu jedinicu ili službenika za koordinaciju i izveštavanje o primeni ovog zakona i prema zvaničnim podacima možemo videti do sada da u 25 opština (Klina, Srbica, Orahovac, Dečani, Junik, Dragaš, Elez Han, Priština, Štrpce, Gračanica, Istok, Kamenica, Parteš, Prizren, Podujevo, Đakovica, Gnjilane, Uroševac, Suva Reka, Kosovo Polje, Mališevo, Štimlje, Južna Mitrovica, Lipljan) je imenovan relevantni službenik za zaštitu od diskriminacije, dok u 8 opština (Glogovac, Peć, Kačanik, Vitina, Klokot, Ranilug, Obilić, Suva Reka) nije imenovan. Što se tiče nadležnih službenika za zaštitu ljudskih prava u 30 opština (Klina, Srbica, Orahovac, Dečani, Junik, Dragaš, Peć, Elez Han, Kačanik, Priština, Štrpce, Gračanica, Istok, Vitina, Kamenica, Parteš, Prizren, Klokot, Podujevo, Ranilug, Đakovica, Gnjilane, Uroševac, Suva Reka, Kosovo Polje, Mališevo, Štimlje, Vučitrn, Južna Mitrovica, Lipljan) imenovan je službenik, dok 3 opštine (Glogovac, Obilić i Suva Reka) nisu imenovalе odgovarajućeg službenika. Dok je službenik za rodnu ravnopravnost imenovan u 29 opština (Klina, Srbica, Orahovac, Dečane, Junik, Glogovac, Dragaš, Elez Han, Štrpce, Gračanica, Istok, Vitina, Kamenica, Parteš, Prizren, Podujevo, Gnjilovac, Ranilug, Uroševac, Obilić, Suva Reka, Kosovo Polje, Mališevo, Štimlje, Vučitrn, Južna Mitrovica, Lipljan, Novo Brdo), dok u 4 opštine (Peć, Kačanik, Priština, Klokot) relevantni službenik nije imenovan.

Grafikon 5: Imenovanje službenika za primenu Zakona o zaštiti od diskriminacije

U 14 opština (Klina, Srbica, Orahovac, Dragaš, Peć, Kačanik, Istok, Ranilug, Obilić, Kosovo Polje, Mališevo, Vučitrn, Južna Mitrovica, Lipljan) izdvojena su budžetska sredstva u iznosu od 110.640,00 evra za razvojne aktivnosti u oblasti ljudskih prava, dok u 19 drugih opština (Junik, Glogovac, Štrpce, Vitina, Kamenica, Parteš, Prizren, Klokot, Podujevo, Đakovica, Uroševac, Gnjilane, Suva Reka, Štimlje, Novo Brdo, Dečani, Elez Han, Priština Gračanica) nije dodeljen budžet.

Jedan od izazova koji je naglašen u izveštaju Evropskog veća za Kosovo na lokalnom nivou jeste briga o starim ljudima i dalje ostaje ozbiljno pitanje. Podaci pokazuju da 12 opština (Srbica, Dečani, Elez Han, Priština, Gračanica, Istok, Uroševac, Suva Reka, Štimlje, Vučitrn, Lipljan, Novo Brdo) nude smeštaj za stare osobe, dok 21 opština (Klina, Orahovac, Junik Dragaš, Glogovac, Peć, Kačanik, Štrpce, Vitina, Kamenica, Parteš, Prizren, Klokot, Podujevo, Ranilug, Đakovica, Gnjilane, Obilić, Kosovo Polje, Mališevo, Južna Mitrovica) ne nude stambeno zbrinjavanje za stare osobe.

U skladu sa važećim zakonodavstvom na Kosovu, svaka opština, preko svoje uprave, odgovorna je za obezbeđivanje socijalnih i porodičnih usluga na svojoj teritoriji prema standardu koji je odredilo ministarstvo. Takođe u 13 opština (Srbica, Orahovac, Dečani, Peć, Priština, Gračanica, Istok, Uroševac, Suva Reka, Štimlje, Vučitrn, Lipljan, Novo Brdo) postoji 14 centara za stare osobe, dok u 20 opština (Klina, Dragaš, Elez Han, Kačanik, Štrpce, Vitina, Kamenica, Parteš, Prizren, Klokot, Podujevo, Ranilug, Đakovica, Gnjilane, Obilić, Kosovo Polje, Mališevo, Južna Mitrovica, Junik) nemaju centre za stare osobe.

Još jedan nalaz iz izveštaja EK-a za Kosovo je izrada strategije i akcionog plana protiv nasilja u porodici, gde je u 9 opština (Srbica, Dragaš, Peć, Elez Han, Kačanik, Obilić, Mališevo, Štimlje, Đakovica) sačinjena je Strategija protiv nasilja u porodici, dok je u 24 opštine (Klina, Orahovac, Junik, Glogovac, Štrpce, Istok, Vitina, Kamenica, Parteš, Prizren, Klokot, Podujevo, Ranilug, Gnjilane, Uroševac, Suva Reka, Kosovo Polje, Južna Mitrovica, Vučitrn, Južna Mitrovica, Lipljan, Novo Brdo, Dečani, Priština, Gračanica) još uvek nije sastavljena.

Takođe u vezi sa Akcionim planom protiv nasilja u porodici u 16 opština (Klina, Dragaš, Elez Han, Kačanik, Priština, Vitina, Gnjilane, Uroševac, Obilić, Suva Reka, Mališevo, Kosovo Polje, Štimlje, Vučitrn, Lipljan, Đakovica) je izrađen, dok je u 17 opština opštine (Klina, Srbica, Orahovac, Junik, Dragaš, Glogovac, Peć, Elez Han, Štrpce, Istok, Kamenica, Parteš, Prizren, Klokot, Podujevo, Ranilug, Južna Mitrovica, Novo Brdo, Dečani, Gračanica) još uvek nije sastavljen.

Slučajevi nasilja u porodici ostaju zabrinjavajući, prema izveštajima u 29 opština (Klina, Srbica, Orahovac, Junik, Dragaš, Glogovac, Peć, Elez Han, Kačanik, Priština, Štrpce, Istok, Vitina, Kamenica, Prizren, Klokot, Podujevo, Đakovica, Gnjilane, Uroševac, Obilić, Suva Reka, Kosovo Polje, Mališevo, Štimlje, Vučitrn, Južna Mitrovica, Lipljan, Novo Brdo,) tretirano je 1,477 slučajeva. U četiri (4) opštine (Parteš, Ranilug, Glogovac, Gračanica) nije tretiran nijedan slučaj nasilja u porodici.

Generalno, opštine su izvestile da su preduzele mere i ponudile podršku predstavljanim slučajevima. Što se tiče podizanja javne svesti o nasilju u porodici u 29 opština (Klina, Srbica, Orahovac, Junik, Dragaš, Glogovac, Peć, Elez Han, Kačanik, Priština, Štrpce, Gračanica, Istok, Vitina, Kamenica, Prizren, Klokot, Podujevo, Đakovica, Gnjilane, Uroševac, Suva Reka, Kosovo Polje, Mališevo, Štimlje, Vučitrn, Južna Mitrovica, Lipljan, Novo Brdo) preduzete su mere kao što su: *podizanje svesti građana o posledicama nasilja u porodici, socijalno savetovanje, kampanje podizanja svesti eseja, obuke, distribuirane brošure za podizanje svesti o nasilju itd.* Dok u 4 opštine (Parteš, Ranilug, Dečani, Obilić) nisu preduzete mere o nasilju u porodici.

Što se tiče osnivanja opštinskog saveta za zaštitu žrtava rodno zasnovanog nasilja u porodici, u 23 opštine (Klina, Srbica, Dragaš, Glogovac, Štrpce, Istok, Vitina, Kamenica, Parteš, Prizren, Ranilug, Đakovica, Gnjilane, Uroševac, Obilić, Suva Reka, Kosovo Polje, Mališevo, Štimlje, Vučitrn, Južna Mitrovica, Lipljan, Novo Brdo) osnovan je opštinski savet za zaštitu žrtava i održano je 30 sastanaka. Dok u 10 opština (Orahovac, Junik, Peć, Kačanik, Klokot, Podujevo, Dečani, Elez Han, Priština, Gračanica) ovaj savet nije osnovan.

Opštine su ulagale kontinuirane napore da podrže sprovođenje rodnih politika, gde u 33 opštine (Klina, Srbica, Orahovac, Dečani, Junik, Dragaš, Glogovac, Peć, Elez Han, Kačanik, Priština, Štrpce, Gračanica, Istok, Vitina, Kamenica, Parteš, Prizren, Klokot, Podujevo, Ranilug, Đakovica, Gnjilane, Uroševac, Obilić, Suva Reka, Kosovo Polje, Mališevo, Štimlje, Vučitrn, Južna Mitrovica, Lipljan, Novo Brdo) broj žena na rukovodećim pozicijama je 561. U lokalnoj javnoj administraciji, uključujući i skupštinu opština u 33 opštine (ukupan broj zastupljenosti žena u javnoj administraciji je ukupno 5.925. Što se tiče statističkog (polnog) odnosa direktora opštinskih uprava, u 28 opština opštine (Klina, Srbica, Orahovac, Dečani, Junik, Dragaš, Glogovac, Peć, Elez Han, Priština, Štrpce, Gračanica, Istok, Vitina, Kamenica, Prizren, Podujevo, Đakovica, Gnjilane, Uroševac, Obilić, Suva Kosova, Mališevo, Štimlje, Vučitrn, Južna Mitrovica, Lipljan) ima ukupno 97 žena na poziciji direktora. Dok u četiri (4) opštine (Novo Brdo, Parteš, Klokot, Ranilug) nema nijedna žena na poziciji direktora.

Po pitanju ostvarivanja imovinskih prava žena u 29 opština preduzete su sledeće aktivnosti: *Kampanje podizanja svesti, organizovani su okrugli stolovi, obuke, radionice, informisanje građana o Administrativnom uputstvu za upis zajedničke imovine na ime dva supružnika putem plakata koje su postavljene na prigodnim mestima, održane informativne sednice sa građanima a posebno sa ženama, u cilju podizanja svesti i unapređenja imovinskih prava žena, u slučaju upisa nepokretne imovine od strane dva supružnika, oslobođene su iz opštinskih такси i dr.* U 4 opštine (Peć, Štrpce, Elez Han, Obilić) nisu preduzete nikakve aktivnosti.

U u periodu januar-decembar 2023. godine, prema izveštajima opština, rezultira da je u 27 opština (Klina, Orahovac, Junik, Dragaš, Glogovac, Kačanik, Priština, Istok, Vitina, Kamenica, Prizren, Klokot, Podujevo, Ranilug, Đakovica, Gnjilane, Uroševac, Obilić, Suva Reka, Kosovo Polje, Mališevo, Štimlje, Vučitrn, Mitrovica Jugore, Lipljan, Gračanica, Novo Brdo) registrovano ukupno 6.488 imanja na ime dva supružnika. U šest (6) opština (Srbica, Parteš, Dečani, Elez Han, Peć, Štrpce) nije registrovana imovina na ime dva supružnika.

Još jedan izazov identifikovan izveštajem Evropske komisije za lokalni nivo vlasti je primena zakona o zaštiti dece, zbog čega je značajan broj opština pokazao svoje izazove i poteškoće u primeni ovog zakona kao što su: nedostatak adekvatnog okvira i finansijskih sredstava za njihov tretman, nedostatak službenika za zaštitu prava deteta, nedovoljno održavanje saslušanja, ostaje izazov da se ove kategorije što bolje informišu o njihovim osnovnim pravima i rešavanju njihovih problema i upućivanje istih u nadležnim institucijama, dovođenje stručnjaka koji će držati predavanja na temu zaštite dece, štampanje brošura i raznih promocijnih materijala, sprovođenje zakona i propisa o zaštiti dece i hraniteljske porodice i dr.

U 25 opština (Klina, Dečani, Junik, Dragaš, Glogovac, Peć Elez Han, Kačanik, Priština, Štrpce, Gračanica, Istok, Vitina, Kamenica, Prizren, Podujevo, Đakovica, Uroševac, Obilić, Suva Reka, Malo Polje Vučitrn, Južna Mitrovica, Lipljan) uspostavljeni su mehanizmi za zaštitu prava deteta, kao što su: Opštinski timovi za prava deteta, imenovan službenik za prava deteta, kao i radne grupe za promociju ovih prava uopšte, osnovane su dečije opštinske skupštine i itd. Dok u 8 opština (Srbica, Orahovac, Parteš, Klokot, Ranilug, Gnjilane, Štimlje, Novo Brdo) isti mehanizmi nisu uspostavljeni.

U 24 opštine imenovan je nadležni službenik za zaštitu dece, dok u 9 opština (Kačanik, Priština, Vitina, Klokot, Đakovica, Obilić, Mališevo, Južna Mitrovica, Novo Brdo) još uvek nije imenovan.

U cilju podizanja svesti o zakonu o zaštiti dece, organizovane su kampanje/sastanci za podizanje svesti u 25 opština, dok u 8 opština (Klina, Srbica, Štrpce, Klokot, Ranilug, Suva Reka, Gračanica, Štimlje) nisu organizovane kampanje.

U okviru sprovođenja zakona o zaštiti dece, pravilan pristup dece sa smetnjama u razvoju obrazovnim ustanovama i neophodnoj pomoći i dalje predstavlja izazov. U tom pogledu, tokom izveštajnog perioda iz 24 opštine (Klina, Srbica, Orahovac, Dečane, Junik, Glogovac, Elez Han, Kačanik, Priština, Štrpce, Gračanica, Istok, Vitina, Prizren, Podujevo Ranilug, Đakovica, Uroševac, Uroševac Suva Reka, Kosovo Polje, Mališevo, Južna Mitrovica) prijavljeno je da su obrazovne ustanove pristupačne za osobe sa invaliditetom, u 6 opština (Dragaš, Peć, Kamenica, Gnjilane, Štimlje, Vučitrn) su delimično dostupne i u 4 opštine (Parteš, Klokot, Lipljan, Novo Brdo) nisu dostupne. Takođe u 27 opština (Klina, Srbica, Orahovac, Dečani, Junik, Dragaš, Glogovac, Peć, Kačanik, Priština, Štrpce, Gračanica, Kamenica, Prizren, Podujevo, Ranilug, Đakovica, Gnjilane, Uroševac, Obilić, Suva Reka, Kosovo Polje, Štimlje, Južna Mitrovica, Lipljan, Novo Brdo) imaju odgovarajuću (stručnu) pomoć u obrazovanju za osobe sa invaliditetom, u 6 opština (Istog, Vitina, Parteš, Klokot, Elez Han, Vučitrn) nemaju odgovarajuću pomoć.

U 26 opština (Klina, Srbica, Orahovac, Dečani, Junik, Dragaš, Glogovac, Peć, Elez Han, Kačanik, Priština, Gračanica, Istok, Vitina, Kamenica, Prizren, Podujevo, Đakovica, Gnjilane, Uroševac, Obilić, Suva Reka, Kosovo Polje, Mališevo, Južna Mitrovica, Lipljan) ponudile su brigu o deci bez roditeljskog staranja, u 7 opština (Štrpce, Parteš, Klokot, Ranilug, Novo Brdo, Štimlje, Vučitrn) ne postoji nega.

Za jačanje lokalnog nivoa u borbi protiv trgovine ljudima u pet (5) opština (Peć, Priština, Prizren, Đakovica, Uroševac) funkcionalna su prihvatilišta za žrtve trgovine ljudima, dok u 2 opštine (Gnjilane, Južna Mitrovica) nije otvoreno. Trogodišnji plan socijalnog stanovanja izradilo je 18 opština (Klina, Srbica, Orahovac, Glogovac, Kačanik, Gračanica, Istok, Prizren, Podujevo, Đakovica, Gnjilane, Uroševac, Obilić, Kosovo Polje, Mališevo, Štimlje, Južna Mitrovica, Lipljan) dok u 15 opština (Junik, Dragaš, Peć, Elez Han, Priština, Štrpce, Vitina, Kamenica, Parteš, Klokot, Ranilug, Suva Reka, Vučitrn, Novo Brdo) ovaj plan nije odobren.

Konsultativni odbor za osobe sa invaliditetom je funkcionalizovan u 19 opština, dok u 14 opština (Srbica, Orahovac, Dragaš, Peć, Kačanik, Priština, Štrpce, Istok, Parteš, Klokot, Podujevo, Ranilug, Štimlje, Novo Brdo) nije u funkciji. Što se tiče besplatne pravne pomoći za sve građane Republike Kosovo, u 6 opština (Peć, Priština, Đakovica, Gnjilane, Uroševac, Južna Mitrovica) počela je sa Regionalna kancelarija za besplatnu pravnu pomoć. Dok su mobilne kancelarije za besplatnu pravnu pomoć kao oblik organizovanja pravnih usluga, uspostavljene u 20 opština (Klina, Dragaš, Glogovac, Elez Hani, Junik, Kačanik, Orahovac, Srbica, Istok, Kamenica, Prizren, Ranilug, Đakovica, Gnjilane, Obilić, Suva Reka, Kosovo Polje, Mališevo, Štimlje, Vučitrn).

Broj zahteva za besplatnu pravnu pomoć u 22 opštine (Klina, Glogovac, Elez Han, Junik, Kačanik, Orahovac, Srbica, Istok, Kamenica, Prizren, Podujevo, Ranilug, Đakovica, Gnjilane, Uroševac, Obilić, Suva Reka, Kosovo Polje, Mališevo, Štimlje, Vučitrn, Novo Brdo) podneto je ukupno 3.908 zahteva, u devet (9) opština (Priština, Dečani, Dragaš, Gračanica, Štrpce, Vitina, Parteš, Klokot, Lipljan) nisu date informacije, i u dve (2) opštine (Južna Mitrovica i Peć), nije bilo zahteva.

3.4. Zaštita zajednica

Za sprovođenje Strategije za zajednicu Roma, Aškalija i Egipćana, formiran je lokalni odbor u 15 opština (Orahovac, Dečani, Peć, Priština, Gračanica, Istok, Vitina, Kamenica, Prizren, Podujevo, Uroševac, Obilić, Suva Reka, Vučitrn, Novo Brdo) uspostavljen je lokalni akcioni odbor za sprovođenje Strategije za zajednicu Roma, Aškalija i Egipćana, u 12 opština (Klina, Srbica, Junik, Štrpce, Klokot, Đakovica, Gnjilane, Kosovo Polje, Mališevo, Štimlje, Južna Mitrovica) nije uspostavljen lokalni odbor, dok 6 opština (Dragaš, Ranilug, Parteš, Elez Han, Glogovac, Kačanik) nemaju zajednice Roma, Aškalija i Egipćana.

Lokalni akcioni plan za integraciju zajednica Roma, Aškalija i Egipćana izrađen je u 11 opština (Orahovac, Dečani, Priština, Gračanica, Prizren, Podujevo, Uroševac, Obilić, Suva Reka, Vučitrn, Novo Brdo), dok u 16 opština (Klina, Srbica, Peć, Junik, Štrpce, Istok, Vitina, Kamenica, Klokot, Đakovica, Gnjilane, Kosovo Polje, Mališevo, Štimlje, Južna Mitrovica, Lipljan) ovaj Plan nije izrađen. U šest (6) opština (Parteš, Glogovac, Dragaš, Elez Han, Kačanik, Ranilug) nema zajednica Roma, Aškalija i Egipćana.

Za sprovođenje kampanja za besplatnu registraciju zajednica Roma, Aškalija i Egipćana u 18 opština (Srbica, Orahovac, Dečani, Junik, Kačanik, Priština, Gračanica, Istok, Vitina, Kamenica, Prizren, Podujevo, Uroševac, Obilić, Mališevo, Štimlje, Vučitrn, Lipljan) sprovedene su kampanje, u 8 opština (Klina, Peć, Štrpce, Đakovica, Gnjilane, Suva Reka, Kosovo Polje, Južna Mitrovica, Klokot) nije sprovedena nijedna kampanja. U 6 opština (Parteš, Glogovac, Dragaš, Elez Han, Kačanik, Ranilug) nema zajednica Roma, Aškalija i Egipćana.

Prema podacima dobijenim od opština, broj zaposlenih u nevećinskim zajednicama u procentima, u 22 opštine (Klina, Srbica, Orahovac, Dečani, Dragaš, Peć, Priština, Istok, Vitina, Kamenica, Parteš, Podujevo, Đakovica, Gnjilane, Uroševac, Suva Reka, Mališevo, Štimlje, Vučitrn, Južna Mitrovica, Lipljan, Novo Brdo) zaposleni su ukupno 557 ljudi.

3.5. Prava, sloboda i bezbednost

Jedan od izazova izveštaja EV-a za Kosovo je izrada Lokalnog akcionog plana za reintegraciju, plan koji je izrađen u 27 opština (Klina, Srbica, Orahovac, Dečani, Junik, Dragaš, Glogovac, Peć, Elez Han, Priština, Istok, Vitina, Kamenica, Parteš, Prizren, Podujevo, Ranilug, Đakovica, Gnjilane, Uroševac, Obilić, Suva Reka, Kosovo Polje, Mališevo, Vučitrn, Južna Mitrovica, Lipljan), dok u šest (6) opština (Kačanik, Štrpce, Gračanica, Klokot, Štimlje, Novo Brdo) ovaj plan još uvek nije odobren.

U (26) opština (Klina, Srbica, Orahovac, Dečani, Junik, Dragaš, Glogovac, Elez Han, Priština, Štrpce, Istok, Vitina, Kamenica, Prizren, Podujevo, Đakovica, Gnjilane, Uroševac, Obilić, Suva Reka, Malo Polje, Štimlje, Vučitrn, Južna Mitrovica, Lipljan) osnovana je Opštinska komisija za reintegraciju (OKR), dok u sedam (7) opština (Parteš, Klokot, Ranilug, Novo Brdo, Peć, Kačanik, Gračanica) nije osnovana.

3.6. Upravljanje granicom i migracija

Pružanje mogućnosti raseljenim licima i podrška iz lokalnog nivoa je bila kontinuirana i tokom ovog perioda U 20 opština (Rahovec, Dragaš, Glogovac, Štrpce, Gračanica, Istok, Vitina, Kamenica, Ranilug, Đakovica, Gnjilane, Uroševac, Obilić, Suva Reka, Kosovo Polje, Štimlje, Vučitrn, Južna Mitrovica, Novo Brdo) broj

raseljenih lica je 645, dok u 13 opština (Klina, Srbica, Dečani, Junik, Peć, Elez Han, Kačanik, Priština, Parteš, Prizren, Klokot, Podujevo, Mališevo) nije bilo raseljenih lica.

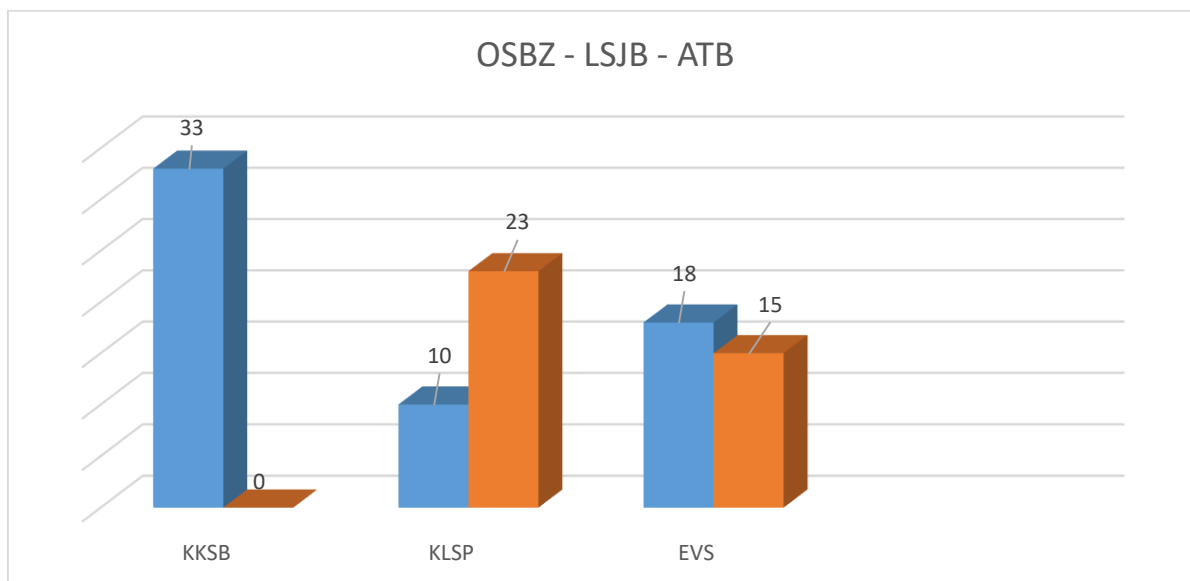
Što se tiče zahteva za pomoć iz fonda za reintegraciju u 25 opština (Klina, Orahovac, Junik, Dragaš, Glogovac, Peć, Priština, Štrpce, Istok, Vitina, Kamenica, Prizren, Podujevo, Đakovica, Gnjilane, Uroševac, Obilić, Suva Reka, Kosovo Polje, Mališevo, Štimlje, Vučitrn, Južna Mitrovica, Lipljan, Novo Brdo) broj aplikacija je 261, dok u osam (8) opština (Srbica, Dečani, Kačanik, Gračanica, Parteš, Klokot, Ranilug, Elez Han) nije bilo aplikacija.

Broj aplikacija za razvoj poslovnih subjekata od strane repatriiranih lica u 16 opština (Glogovac, Kačanik, Istok, Vitina, Prizren, Podujevo, Gnjilane, Uroševac, Obilić, Suva Reka, Kosovo Polje, Mališevo, Štimlje, Vučitrn, Južna Mitrovica, Lipljan) je 190 aplikacija.

U (33) opštine koje izveštavaju (Klina, Srbica, Orahovac, Dečani, Junik, Dragaš, Glogovac, Peć, Elez Han, Kačanik, Priština, Štrpce, Gračanica, Istok, Vitina, Kamenica, Parteš, Prizren, Klokot, Rakot, Podujevo, Gnjilane, Uroševac, Obilić, Suva Reka, Kosovo Polje, Mališevo, Štimlje, Vučitrn, Južna Mitrovica, Lipljan, Novo Brdo, Kačanik, Štimlje) su osnovani OSBZ-i i održano je ukupno 166 sastanaka.

Lokalni savet za javnu bezbednost (LSJB) je osnovan u 24 opštine, dok u 9 opština (Elez Han, Srbica, Štrpce, Kamenica, Klokot, Ranilug, Novo Brdo, Kačanik, Štimlje) nije osnovan. Od njih, (23) opštine su održale ukupno 53 sastanka LSJB-a.

Što se tiče Akcionih timova za bezbednost (AZB), u (18) opština održano je ukupno 40 ATB sastanaka, dok u 15 opština (Klina, Srbica, Glogovac, Priština, Štrpce, Gračanica, Klokot, Ranilug, Mališevo, Dečani, Dragaš, Elez Han, Kačanik, Štimlje, Južna Mitrovica) nije održan nijedan sastanak.

Grafikon 6: Uspostavljenje opštinskih odbora za bezbednost u zajednici i Lokalnih saveta za javnu bezbednost

Seoski saveti su osnovani u 24 opštine (Orahovac, Dečani, Junik, Dragaš, Glogovac, Peć, Elez Han, Priština, Gračanica, Vitina, Kamenica, Parteš, Klokot, Podujevo, Ranilug, Đakovica, Gnjilane, Uroševac, Obilić, Suva Reka, Mališevo, Vučitrn, Južna Mitrovica i Lipljan) osnovani su seoski saveti, dok u devet (9) opština (Klina, Srbica, Štrpce, Istok, Prizren, Kosovo Polje, Štimlje, Novo Brdo, Kačanik) nisu osnovani. Od njih (21) (Orahovac, Junik, Glogovac, Peć, Elez Han, Priština, Gračanica, Vitina, Kamenica, Parteš, Klokot, Podujevo, Ranilug, Đakovica, Uroševac, Suva Reka, Mališevo, Štimlje, Novo Brdo, Lipljan, Obilić) su održale ukupno 92 sastanaka saveta, dok 12 opština (Klina, Srbica, Dragaš, Štrpce, Istok, Prizren, Dečani, Kačanik, Gnjilane, Kosovo Polje, Vučitrn, Južna Mitrovica) nisu održale nijedan sastanak.

3.7. Obrazovanje i kultura

Razvoj obrazovnog sistema i izgradnja kapaciteta u sveobuhvatnom obrazovanju nastavljen je u opštinama. Za ovu oblast u (22) opštine (Srbica, Orahovac, Dečani, Glogovac, Peć, Elez Han, Istok, Vitina, Kamenica, Parteš, Prizren, Podujevo, Gnjilane, Uroševac, Obilić, Suva Reka, Kosovo Polje, Mališevo, Štimlje, Južna Mitrovica, Lipljan, Novo Brdo) organizovano je ukupno 198 obuka za nastavnike. U 11 opština (Klina, Junik, Dragaš, Kačanik, Priština, Štrpce, Klokot, Ranilug, Gračanica, Đakovica, Vučitrn) nije održana obuka.

U (33) izveštajnih opština (Klina, Srbica, Orahovac, Dečani, Junik, Dragaš, Glogovac, Peć, Elez Han, Kačanik, Priština, Štrpce, Gračanica, Istok, Vitina, Kamenica, Parteš, Prizren, Klokot, Ranilug, Podujevo, Đakovica, Gnjilane, Uroševac, Obilić, Suva Reka, Kosovo Polje, Mališevo, Štimlje, Vučitrn, Južna Mitrovica, Lipljan, Novo Brdo) ukupan broj dečijih vrtića je 174.

Što se tiče povećanja stepena učešća dece u ustanovama predškolskog vaspitanja i obrazovanja, u (33) opštine broj dece uzrasta 0-5 godina koja pohađaju predškolsko vaspitanje i obrazovanje je 9.169. dece.

Broj dece sa posebnim potrebama koja su uključena u vrtiće u (27) opština (Klina, Orahovac, Dečani, Glogovac, Peć, Elez Han, Kačanik, Priština, Štrpce, Gračanica, Istok, Vitina, Kamenica, Prizren, Podujevo, Ranilug, Đakovica, Gnjilane, Uroševac, Obilić, Suva Reka, Kosovo Polje, Mališevo, Štimlje, Južna Mitrovica, Lipljan, Novo Brdo) je ukupno 115 dece.

Broj slučajeva napuštanja školovanja od strane zajednica Roma, Aškalija i Egipćana u 14 opština (Priština, Istok, Podujevo, Đakovica, Gnjilane, Uroševac, Obilić, Suva Reka, Kosovo Polje, Mališevo, Štimlje, Južna Mitrovica, Lipljan, Novo Brdo) je 92 slučaja.

U cilju podizanja svesti o potrebi obrazovanja za decu romske, aškalijске i egipćanske zajednice, postoji 15 opština (Dečani, Glogovac, Gračanica, Vitina, Kamenica, Prizren, Podujevo, Đakovica, Gnjilane, Uroševac, Obilić, Kosovo Polje, Mališevo, Štimlje, Južna Mitrovica) koje su održale: *obuke, projekte i kampanje podizanja svesti sa roditeljima o važnosti potrebe za obrazovanjem dece ove zajednice*, dok obuka nije održana u 18 opština.

Akcionni plan za prevenciju napuštanja i neregistracije školovanja za nevećinsku zajednicu (Romi i Aškalije) izrađen je samo u 7 opština (Glogovac, Đakovica, Gnjilane, Uroševac, Obilić, Štimlje, Južna Mitrovica).

U 26 opština (Klina, Srbica, Orahovac, Dečani, Dragaš, Glogovac, Peć, Elez Han, Kačanik, Priština, Štrpce, Istok, Vitina, Kamenica, Prizren, Podujevo, Đakovica, Gnjilane, Uroševac, Obilić, Kosovo Polje, Suva Reka, Mališevo, Štimlje, Južna Mitrovica, Lipljan) formirani su timovi za sprečavanje napuštanja škole. U 7 opština (Junik, Gračanica, Parteš, Klokot, Ranilug, Novo Brdo) nisu formirane.

3.8. Životna sredina

Opštine ostaju posvećene očuvanju i zaštiti životne sredine, kao i sistemu upravljanja otpadom. U cilju sprovođenja Zakona o zaštiti životne sredine, u (27) opština (Klina, Srbica, Orahovac, Dečani, Junik, Dragaš, Glogovac, Peć, Elez Han, Kačanik, Priština, Istok, Kamenica, Parteš, Prizren, Podujevo, Ranilug, Đakovica, Gnjilane, Uroševac, Obilić, Suva Reka, Kosovo Polje, Štimlje, Vučitrn, Južna Mitrovica, Novo Brdo) nije izrađen Plan upravljanja otpadom u 6 opština (Štrpce, Gračanica, Vitina, Klokot, Mališevo, Lipljan) nije izrađen plan.

Izazovi sa kojima se opštine u kontinuitetu sučavaju u primeni Zakona o zaštiti životne sredine i Plana upravljanja sa otpadom su: *nedovoljno sredstava, svest građana, nedostatak plaćanja od strane građana, mali broj ekoloških inspekcija, nedostatak preduzeća, neadekvatno osoblje za dotične oblasti, nedostatak dovoljne tehničke opreme za kompaniju za upravljanje otpadom, nedostatak kampanja za podizanje svesti, nelegalne deponije itd.*

U cilju promocije i zaštite životne sredine, dok (24) opštine su pokrenule ukupno (95) kampanji za podizanje svesti, dok u pet (5) opština (Peć, Kačanik, Parteš, Klokot, Istok) nije pokrenuta kampanja, u četiti (4) opštine (Đakovica, Gnjilane, Uroševac, Suva Reka) nisu dostavile informacije.

Opština Obilić za zaštitu građana u vezi sa zatvaranjem jezera depozita pepela uglja od strane KEK-a i odlagališta u selu Miraš, objavio je izveštaj o stanju navedenog jezera i zatražio je od KEK-a da se vrši obaležavanje i postavljnaje ograde oko jezera.

Izrada akcionog plana za kvalitet vazduha, ostaje naznačeni izazov opština, gde su samo pet (5) opštine (*Kosovo Polje, Vučitrn i Glogovac, Orahovac, Priština*) izradile ovaj plan.

Broj ilegalnih deponija (odlagališta) u (27) opština (Klina, Srbica, Orahovac, Dragaš, Glogovac, Peć, Elez Han, Kačanik, Priština, Štrpce, Istok, Vitina, Kamenica, Prizren, Klokot, Ranilug, Đakovica, Gnjilane, Uroševac, Obilić, Suva Reka, Kosovo Polje, Vučitrn, Južna Mitrovica, Lipljan, Novo Brdo, Gračanica) je 840 odlagališta, dok u četiri (4) opštine (Dečan, Junik, Partesh i Podujevo) nema ilegalnih odlagališta.

3.8. Zaštita potrošača i javno zdravlje

U oblasti zdravlja majke i deteta, 24 opštine su organizovale kampanje podizanja svesti, dok u 9 opština (Srbica, Junik, Štrpce, Parteš, Prizren, Klokot, Ranilug, Novo Brdo, Priština) nije bilo kampanje.

U periodu januar-decembar 2023. godine, održano je ukupno 106 obuka u 22 opštine, dok nijedna obuka nije održana u 11 opština (Klina, Srbica, Štrpce, Parteš, Prizren, Klokot, Ranilug, Junik, Priština, Gnjilane, Kosovo Polje).

Grafikon 7: Broj obuka za zdravlje majke i deteta

PREPORUKE

Na osnovu iznetih podataka iz pojedinačnih izveštaja u celokupnom izveštaju opština, MALS, preporučuje sledeće:

1. **Izradu Strategije za komunikaciju sa odnosima sa javnošću u sledećim opštinama:** *Junik, Dragaš, Glogovac, Priština, Štrpce, Kosovo Polje, Južna Mitrovica, Novo Brdo, Vitina, Kamenica, Parteš, Klokot, Podujevo, Ranilug;*
 - **Izradu lokalnog plana za integritet u opštinama:** *Priština, Gračanica, Kosovo Polje i Klokot;*
 - **Izradu Plana za zaštitu kulturnog nasleđa u opštinama:** *Klina, Junik, Dragaš, Glogovac, Peć, Elez Han, Kačanik, Priština, Đakovica, Gnjilane, Uroševac, Suva Reka, Kosovo Polje, Mališevo, Štimlje, Lipljan, Novo Brdo, Vitina, Kamenica, Parteš, Klokot, Podujevo, Ranilug, Istok;*
 - **Uspostavljanje centara za registrovanje poslovnih subjekata (one-stop prodavnica) u opštinama:** *Klokot, Parteš, Priština, Ranilug;*
 - **Osnivanje odbora za unutrašnju reviziju u opštinama:** *Parteš, Klokot, Ranilug, Elez Han, Gračanica, Dečani, Kačanik, Novo Brdo;*
 - **Izradu plana i programa za poljoprivredu i ruralni razvoj u opštinama:** *Klina, Srbica, Dečani, Peć, Kačanik, Priština, Štrpce, Istok, Vitina, Parteš, Klokot, Ranilug, Gnjilane, Obilić, Suva Reka, Kosovo Polje, Štimlje, Vučitrn, Južna Mitrovica, Lipljan, Novo Brdo;*
 - **Izradu plana za upravljanje ruralnim zemljištem u opštinama:** *Klina, Srbica, Orahovac, Dečani, Junik, Glogovac, Priština, Štrpce, Istok, Vitina, Kamenica, Parteš, Prizren, Klokot, Podujevo, Ranilug, Đakovica, Gnjilane, Uroševac, Obilić, Suva Reka, Kosovo Polje, Vučitrn, Južna Mitrovica, Lipljan, Novo Brdo;*
 - **Izradu Plana efikasnosti električne energije u opštinama** *Klina, Srbica, Kačanik, Priština, Gnjilane, Kosovo Polje, Mališevo, Štimlje, Vučitrn, Južna Mitrovica, Lipljan, Istok, Kamenica i Ranilug;*
 - **Izradu Strategije i akcionog plana protiv nasilje u opštinama:** *Klina, Orahovac, Junik, Glogovac, Štrpce, Istok, Vitina, Kamenica, Parteš, Prizren, Klokot, Podujevo, Ranilug, Gnjilane, Uroševac, Suva Reka, Vučitrn, Južna Mitrovica, Lipljan, Novo Brdo;*
 - **Izradu trogodišnjeg socijalnog plana za stanovanje u opštinama:** *Junik, Dragaš, Peć, Elez Han, Priština, Štrpce, Vitina, Kamenica, Parteš, Klokot, Ranilug, Suva Reka, Vučitrn, Novo Brdo;*
 - **Izradu lokalno akcionog plana za integrisanje zajednica Roma, Ašklija i Egipćana u opštinama:** *Klina, Srbica, Dragaš, Peć, Junik, Štrpce, Istok, Vitina, Kamenica, Klokot, Đakovica, Gnjilane, Kosovo Polje, Mališevo, Štimlje, Južna Mitrovica, Lipljan;*
 - **Izradu akcionog plana za prevenciju napuštanja i nerigistrovanja školovanjeza nevećinsku zajednicu u opštinama:** *Klina, Srbica, Orahovac, Dečani, Junik, Dragaš, Peć, Elez Han, Kačanik, Priština, Štrpce, Gračanica, Istok, Vitina, Kamenica, Parteš, Prizren, Klokot, Podujevo, Ranilug, Kosovo Polje, Mališevo, Suva Reka, Lipljan, Novo Brdo;*
 - **Imenovanje službenika koji izveštava o lokalnom planu za integritet u opštinama:** *Priština, Štrpce, Gračanica, Kosovo Polje, Ranilug;*

- **Imenovanje službenika za zaštitu od diskriminacije u opštinama:** *Glogovac, Peć, Kačanik, Vitina, Klokot, Ranilug, Obilić, Suva Reka;*
- **Imenovanje relevantnog službenika za zaštitu deteta u opštinama:** *Kačanik, Priština, Vitina, Klokot, Đakovica, Obilić, Mališevo, Južna Mitrovica i Novo Brdo;*
- **Pružanje nege za decu bez roditeljskog staranja (zbrinjavanja) u opštinama:** *Štrpce, Parteš, Klokot, Ranilug, Novo Brdo;*
- **Osnivanje opštinskog odbora za zaštitu žrtava porodičnog nasilja na polnoj osnovi:** *Orahovac, Junik, Peć, Kačanik, Klokot, Podujevo;*
- **Organizovanje kampanje/sastanaka za podizanje svesti u vezi sa zakonom o zaštiti dece u opštinama:** *Klina, Srbica, Štrpce, Klokot, Ranilug i Suva Reka;*
- **Funkcionalizovanje konsultativnog odbora za osobe sa invaliditetom u opštinama:** *Srbica, Orahovac, Dragaš, Peć, Kačanik, Priština, Štrpce, Istok, Parteš, Klokot, Podujevo, Ranilug, Štimlje, Novo Brdo;*
- **Uspostavljanje akcionog tima za bezbednost (ATB) u opštinama:** *Klina, Srbica, Dragaš, Priština, Štrpce, Klokot, Ranilug, Đakovica, Novo Brdo i Gračanica;*
- **Osnivanje seoskih saveta u opštinama:** *Klina, Srbica, Štrpce, Istok, Prizren, Kosovo Polje, Štimlje i Novo Brdo;*
- **Organizovanje kampanje podizanja svesti u oblasti zdravlja majke i deteta u opštinama:** *Klina, Srbica, Štrpce, Parteš, Prizren, Klokot, Ranilug;*
- **Uspostavljanje lokalnih saveta za javnu bezbednost (LSJB) u opštinama:** *Elez Han, Srbica, Štrpce, Kamenica, Klokot, Ranilug, Novo Brdo;*
- **Obezbeđivanje stambenog zbrinjavanja za stare osobe u opštinama:** *Klina, Orahovac, Junik, Dragaš, Glogovac, Peć, Kačanik, Štrpce, Vitina, Kamenica, Parteš, Prizren, Klokot, Podujevo, Ranilug, Đakovica, Gnjilane, Obilić, Mališevo, Južna Mitrovica;*
- **Osnivanje lokalnog odbora za sprovođenje Strategije za zajednice Roma, Aškalijski i Egipćani u opštinama:** *Klina, Srbica, Junik, Kačanik, Štrpce, Klokot, Đakovica, Gnjilane, Kosovo Polje, Mališevo, Štimlje, Južna Mitrovica, Lipljan;*
- **Funkcionalizacija konsultativnog odbora za osobe sa invaliditetom u opštinama:** *Srbica, Orahovac, Dragaš, Peć, Kačanik, Priština, Štrpce, Istok, Parteš, Klokot, Podujevo, Ranilug, Štimlje, Novo Brdo;*